



## CAPUT I.

*De Equitum nomine, Dignitate, muniisque in Romana olim republica gestis. De Auratorum subinde Equitum Origine, existimatione, ritique in his creandis adhibito. Postremò de causa & tempore institutionis nonnullorum Equestrium Ordinum.*

**S**olent pictoriæ artis gnari, cum opus iis à rerum varietate multiplex, intra brevioris fortè temporis angustias perficiendum, obvenit, Consilio minimè reprehendendo, rudibus ferè lineamentis res cæteras omnes ita adumbrare in tabula, ut tamen in unam quampiam nobiliorem personam, aut factum illustrius artem omnem & industriam non sine quapiam ambitionis ostentatione profundant. Id ipsum imitari in præsentì argumento, sed citra ambitionem, decretum est: & quando varium aded ac multiplicem Equestris gloriæ splendorem distinctiùs persequi, suisque ornare encomiis inter tam arctos temporis ad scribendum concessi limites non licebat; rudi saltem brevique compendio eundem universim primùm ac summatim adumbrare leviori manu constitui, tum verò fusiori nonnihil & exactiori solertiâ partem magnificentiæ hujus Equestris præcipuam, amplissimum nempe Torquatorum Velleris aurei Equitum Ordinem, è variorum, qui sparsim eo de argumento scripserunt, authorum libris explanare aggrediar. Atque, ut ne quis fidem fortè desideret, fontes identidem, è quibus qualiscunque hæc cognitio hausta est, intento digito ostendam; idque tantò sum accuratiùs, fideliùsque præstiturus, quantò id mihi firmiùs certiùsque persuasum habeo: nulla re æquè lectoris benevolentiam favorémque libro conciliari; quàm si sincerâ, minimèque corruptâ fide, id, de quo scriptus est, argumentum in eo pertractari cognoverit. Sed missis ambagibus ad rem nunc venio.

### §. I.

*Unde Equitum nomen? quæ Dignitas, muniâque Equestris olim Ordinis fuerint.*

**E**questris honor nomen apud omnes ferè gentes ab Equis aut ab Equitando invenit, ut rectè observat *Franc. Mennen. in suis Delic. equest. l. 1.* illos siquidem, qui eo sunt honore insignes, *Cavalieri* Italis, *Cavalleros* Hispanis, *Chevalier* Gallis, Germanis *Ritter*, *Equites* Latinis dici audimus quotidie. Ejus porò honoris, qui præcipuum semper virtutis præmium habitus est, quique non nisi insignibus virorum fortium meritis operæque, in militaribus studiis diu multumque probatæ, impendi consueverat, existimationem ubique gentium maxi-

mam extitisse, cum è veteribus variarum nationum historiis, tum è recentioribus constat. Certè enim teste *Alex. ab Alex. diar. Genial. l. 2, c. 39.* apud Achæos Equester Ordo velut præcipuo semper munere præcelluit. Capuanis Equitibus is honor à Romanis est habitus, ut (quod non nisi viris Illustribus ac de re Romana præclarè meritis tribui solebat) ob fidem in bello latino reipublicæ servatam civitate donarentur. Maximæ quoque celebritatis apud Gadi-tanos fuisse hunc Ordinem Author idem commemorat; apud Cretenses item eundem, utpote vetustate & dignitate præcipuum, maximo fuisse in pretio scribit. Additque apud Chalcidenses aditum nemini ad id honoris fieri consueviffe, qui locuples non esset: idque ea fortè de causa, quod Equestrem dignitatem tueri eos non posse existimabant, qui in re tenui, opibus ad id necessariis destituerentur.

Jam verò apud Romanos summa semper fuit Equestris Ordinis autoritas, & ut cum Livio loquar, præcipua gloria: Constat siquidem Equites Romanos non nisi post exacta stipendia, obtentamque ex equestri militia missionem in Ordinem equestrem fuisse adlectos, eoque loco habitos: ut primùm quidem, quisquis eum esset adscriptus in Ordinem, huic *annuli simul aurei* publicè gestandi potestas fieret; quo insigni & fecernebantur à plebe, & medio, inter hunc & Senatorium Ordinem, loco constituebantur. *Tibolzan. Syntagm. l. 14. c. 9. n. 4.* Idemque hic Equitum Ordo, utpote maximis deinde auctus honoribus tantæ amplitudinis vigorisque est habitus, ut Senatorium propemodum videretur æquare; aut certè, quo eum nomine appellare Alexander Severus Romanorum Imperator solebat, Seminarium quoddam Senatorum Equestris Ordo videretur, ut habet *Lamprid. in vita Alex. Sever.* Et certè cum ejectis urbe Tarquiniis depulsoque regio metu in libertatem se Roma vindicasset; Brutus ille, quo nemo Romanorum est in fastis celebrior, primus ex Equestri Ordine Senatam supplevit trecentis delectis, quorum consilio & autoritate niteretur respublica. Lapsis subinde temporibus Cajus Gracchus Caji Tiberii frater, nec multò post M. Livius Drusus tribunus plebis, uberiori compendio, eum aliquando Ordinem cum Senatorio in unum veluti corpus decreverunt confundere. Utque plus dignitatis obtineret; Equites ut in senatum venire, & dicere ibidem sententias possent, lege primùm sacratâ, deinde plebiscito sanxerunt. Unde & *Senatores pedarii* appellati sunt, ut habet *Varro in Satyr. Menipp.* quod jus suffragii habentes pedibus in sententiam irent. Quo nomine tamen eos duntaxat significare videtur, qui nondum à Censoribus in Senatam adlecti, Senatores quidem non erant, sed quia honoribus populi usi jam fuerant, in Senatam cum suffragii ferendi jure veniebant. *Vide Cic. ad Attic. l. 1. ep. ult. & Aul. Gell. l. 3. Noct. Attic. c. 18.*

Neque satis Romanis erat, senatui æquasse hunc Ordinem, nisi eundem supra ipsos adeò Senatores extollerent, quod sanè fecisse tum visi sunt, dum eos, qui ex Equestri Ordine adlecti in senatum fuissent, ampliori plerumque cultu prosequerentur. Atque ut ne judicia, quæ penès solos eatenus Senatores fuere, istius tantùm Ordinis essent; idem, quem dixi, M. Livius rem ita moderatus est, ut æquâ parte in Equestrem Ordinem dividerentur: eamque in rem legem promulgavit, quæ multo tempore sancta & incorrupta permansit. Ipsæ quin imò Decuriæ judicum, quæ ex equestri Ordine deligebantur, mox pluribus discretæ nominibus, variæ appellationis honores adeptæ sunt, dum ex his Decuriis alii *tribuni aris*, alii *selecti*, nonnulli *judices* sunt nuncupati; quibus alii deinde, rursus à prioribus diversi accessere, quibus scita Suffragiorum in Comitibus custodire negotium fuisse Livius tradit. Atque tametsi hi judicum

tum nomina, non equitum, ferrent; Equestri tamen Ordini & inter Equites adnumeratos esse, extra omnem controversiam est: cum & annulis aureis uterentur, ut Equites; & eadem cum his honoris gestarent insignia, iisdemque demum muneribus, quibus Equites, fungerentur. Neque tamen existimandum est, hæc judicia ad omnes passim, qui Equestris Ordinis essent, pertinuisse; sed ad eos duntaxat, qui ex eo Ordine condecuriabantur, ut rectè Budæus observat ad *lib. ult. ff. de muner. & honor.*

Atque hæc tametsi splendida & Equestri Ordini in republicâ illâ, orbis dominâ, perquam honorifica essent: non paulò tamen amplior dignitas huic inde accessit ad cumulum; quòd multæ essent sub Dominatu Romano Provinciæ, quas non nisi per Equites Romanos, præsidum locò, regi consuevisse Scriptores testantur. Nam & Cappadociæ & Ægypto & aliis pluribus diu Equites Romani præfuere; adeò, ut hoc proprium sibi ac peculiare habere Ægyptus sit visa, quòd nemo unquam Senatorii Ordinis eam præses accesserit, dum perpetua quadam successione ab Equite in Equitem, per manus quodammodo, transferri ea dignitas videretur. Atque horum insuper Equestris Ordinis præsidum decreta perinde haberi voluit Cæsar Augustus, ac si Romani Magistratus aut Reges aut Consules Prætorésve illa censuissent. Quid quod etiam, cum Imperator jus populo diceret, constitutum id fuit, ut Equites cum Senatoribus unâ dijudicandis causis in consilio adessent; quorum etiam arbitrato jura & controversias Imperator definiebat. Crevitque & inde Equestris Ordinis dignitas, quod amplissimum præfecturæ prætorii munus ad Titum usque Vespasianum ab Ordine Equestri, continuâ serie, administrari Cæsares voluere. Minimè proinde mirum est: Mæcenatem in tantâ apud Augustum gratiâ positum equestri gradu, velut amplissimo fastigio, contentum ad Senatorium transire Ordinem nihil quidquam laborasse. Denique & *Laticlavus* (vestimenti genus id erat solis duntaxat Senatoribus concessum) tametsi paulùm à Senatorio distinctus, Equitibus deinde à Cæsaribus, velut præcipuum quoddam honoris Equestris ornamentum, est traditus. Neque verò cuivis, tametsi strenuo cæterà & forti viro, ad hunc, de quo loquimur, Ordinem patebat accessus: Civem eum & fortem esse & veteranum oportebat; Quòd nefas ducerent civem novitium, & qui haud ita multò antè civitate donatus sit, inter equites accenseri. Cautùmque est edicto Tiberii, ne quis in hunc Ordinem adscisceretur, nève jus aureorum annulorum cuiquam daretur, nisi & ipse ingenuus & natus ex ingenuo patre avòque fuisset, atque insuper sestertia quadringenta, id est, nostri æris tredecim Rhenensium millia cum trecentis triginta tribus (quo tum proventu equestre peculium definiebatur) in suo censu haberet. De quibus consule *Banciroll. rerum memor. part. 1. tit. 53. Alex. de Alex. dier. Genial. l. 2. c. 39. & Bud. loc. cit.*

Et verò momenti plurimum ad juventutis ingenuæ incitamentum attulere hæc decora; cum viderent eos, qui in equestri militia luculentiora dedissent virtutis suæ documenta, ampliores etiam fidei reipublicæ navatæ fructus, ubi emeriti in urbem rediissent, referre. Id quod illis, suoapte ingenio generosis, Romanorum Juvenum animis eos addidit ad maxima quæque laudatissimæque facinora stimulos, cum & nova indies referri heroæ fortitudinis exempla audirent, & tam magnificis in republicâ præmiis honoribusque benemeritos ornari conspicerent; ut mirari propemodum desinam: his eos allectamentis ad eam subinde militarem virtutem adolevisse, quam non modò æquare gens nulla, sed ne audire quidem aut legere, sinè attonita quadam admiratione tam inauditæ fortitudinis, potuit.

Quamquam non sola hæc fuere virtutis in bello exhibitæ ornamenta; sed cum

cùm non minùs magnanimos hos militarium animorum ad præclarissima quæque audenda impetus, quàm ignem, fomentis suis ali identidem & servari oportere providi industriæque exercituum Duces viderent; nihil eorum sibi negligendum putârunt, quæ ad bellicæ virtutis studium ambiciosos impellere patriæ juventutis animos possent. Itaque & spolia hostium assiduè in victorem distribuebant exercitum; & agros fundósque peracto bello in benemeritos dividebant; & hastis puris, tunicis palmatis, armillis, clypeis, vexillisque eos, qui fortiter fecissent, coram tota multitudine antea pro concione laudatos donabant. Quin & coronas murales, civicas, castrenses, navales, rostratas, aureas, aliæque hujusmodi honoris genera invenère; quibus eos, qui Urbem, castra, civemque servâssent; vel primi obsessæ urbis muros, vel hostilem navim subiissent; vel obsidione exercitum liberâssent, Imperatores munerari consueverant. Atque hæc munera, cùm Equiti juxtâ ac pediti communia essent; habuère ferè sibi peculiare id Equites, quòd *insignibus pbalericis, corniculis, baltheis, torquibusque* quâ aureis, quâ argenteis à supremo exercitûs Imperatore acceptis testator eorum præclara in bello virtus fiebat: usque decorati insignibus altioremq̃piam inter equites ordinem constituere visi sunt, *Veget. l. 2.* Hinc decantata illa *corniculariorum & torquatorum Equitum* nomina passim omnibus, qui de Romanâ historiâ aliquid delibârunt, sunt nota. Nam & Asprenas Consul Torquatus, & Torquatus Aurelius, & Cajus Titus Manlius Torquatus apud *Carol. Steph. in dict. hist. verbo: Torquatus.* aliique leguntur, eo tamen inter hos ipsos Torquatos discrimine, quòd ii, qui inter auxiliares copias fortiter egissent, argenteo plerumque torque donabantur, ac Simples dicti sint; alii contra & torque aureum retulerint, & Duples sint appellati. *Masen. in Palæstr. l. 4. c. 46. §. 4. Item Plinius l. 33. c. 2.*

Nec verò apud solos Romanos, sed & apud Gallos id decus in usu fuisse ac pretio, indè licet conijcere, quòd *Torquati* nomen Manlium à torque, quem Gallo hosti, gloriosè devicto, ademerat, obtinuisse *Livius lib. 7. scribit.* Neque ab hoc Torquis honore obcludere, collatum ab Alexandro Macedone, argenteorum clypeorum decus videtur: eo siquidem insolitæ virtutis insigni qui ornati fuère, hos ille honorificâ, ac ex ipso muneris pretio desumptâ appellatione *Argyraspidas* dictos, præcipuo semper loco in exercitu habuit.

Quid quod novo instituto, quod propiùs ad recentiora hæc tempora congruit, Augustalium Equitum centuriam à Tiberio Nerone Cæsare institutam apud *Tacitum lib. 7.* legimus, eamque tantæ dignitatis: ut eidem & filium Drusum & Titum Claudium & Germanicum nepotes suos Imperator adscriberet.

## §. II.

*Quæ Auratorum Equitum Origo, ac existimatio fuerit, & quis ritus in eorum creatione adhibitus.*

**N**ihil mirum proinde, si his exemplis edoctæ aliæ atque aliæ subinde nationes, quò paribus ad virtutem bellicam stimulis gentiles suos, atque eos præsertim, qui genere majorumque virtute mortales cæteros antestabant, impellerent; ejusmodi quoque equestris præsertim militiæ ornamenta repererunt, à quibus omnis prope nobilitas nominisque magnitudo penderet; aded, ut, qui nullo etiamnum inter suos militiæ baltheo insignitus esset, ei quantalibet generis claritas haud multum in publico honorem existimationemque videretur afferre. Atque aded sacrosanctum id erat antiquis, ut ipsos etiam regum filios priùs sceptro, regnoque haudquaquam dignos judicârint, ac ne regiis quidem men-

mensis adhibuerint, quàm militari honore initiati, equitèsque creati essent. Ita Goldast. l. 1. de Major. c. 15. n. 9. pag. 40. Quorum posterius etiam Longobardis usurpatum Paulus Diaconus l. 1. cap. 23. testis est; cùm enim Longobardi partâ victoriâ ad proprias sedes gloriosi revertissent, suggessere Odvino Regi militiæ Principes: ut Albino filio, cujus virtute, Gepidarum Regis filio in acie cæso, victores de hostibus evasissent, triumphale convivium appareretur; quibus in hæc verba respondisse Odvinum refert: „ Scitis, minimè apud nos „ usitatum, ut Regis filius cum Patre prandeat, nisi prius ab exteræ gentis Rege arma (equestris nempe militiæ ornamenta, titulúmque) susceperit. „ Hoc audito, curantibus continuò Longobardicæ militiæ tribunis, regium filium Thurismundus Gepidarum Rex meritis militiæ insignibus ac ornamentis cohonestavit. De quo vide Joan. Limn. tom. 2. Jur. publ. Imp. Rom. Germ. l. 6. c. 2. Eadem apud Arragones consuetudo: quorum Regibus imperii insignia capessere jus antè non erat, quàm equestri essent auctoramento decorati; quod de Petro Arragonum Rege, qui ab Innocentio III. Pont. Max. militari baltheo anno 1204. accinctus est, Hieronymus Blanca testatur. Idem de Carolo Magno Albericus Monachus in suo Chron. ad an. 1390. tradit, dum eum adhuc adolescentem eo honore in Hispania ornatum his verbis meminit: „ Galafus, inquit ille, Amiralus Toleti, illum (Carolus nempe Pipini filium) in pueritia exulatum, ornavit habitu militiæ. In palatio Toleti præparata sunt omnia, ut secundùm ritum Christicolarum Imperatorum miles fieret. „ Ac proinde Reges æquè ac Regum & Principum filii non modò non recusârunt, sed maximâ semper ambitione honorem equestris cinguli baltheique quæsierunt: atque è terris etiam longè distitis ad ejusmodi Principes, Regesque profecti sunt, quorum fama cæteris ferebatur illustrior; id quod testatum nobis reliquit Gaufridus Toletanus in appendice ad Historiam Roderici Toletani, cujus verba sequentia adducit Schurzfleischius vit. 58. de Ord. aur. vell. §. 4. „ Propter gloriosam famam suam (loquitur de Alfonso X. Sapiente, Castellæ Rege) multi nobiles (nota: eo titulo etiam Principes, imò & Reges ipsos appellato; tunc esse), & egregii viri de diversis mundi partibus veniebant ad ipsum, ut ab eo acciperent cingulum militare, inter quos fuit Illustris Rex Angliæ, nomine Odoardus; Nobilis vir Philippus Imperatoris Constantinopolis filius; Abadilla Rex Granatæ; Nobilissimi Infantes; Dominus Philippus; Dominus Emmanuel; Ferrandus; & Sanctius, qui postmodum in regno successit, filii Regis Alfonsi prædicti; egregii viri Alfonsus & Joannes, filii quondam incliti Regis Joannis de Accon. „ (Ptolomaidis in Syria) & interjectis aliis profectitur: „ Et Rodulfus Comes (tum Landgravius & Princeps Alfatæ) qui fuit postmodum Rex Alemanæ, & Primus ex Augustissima Domo Austriaca Imperator, quod etiam ex Annalibus Austriacis Gerardi de Roo colligi potest.

Et quamquam hi, quos adduxi, authores de cingulis ferè solùm baltheisque meminerint, indubitatum tamen est, non baltheo solùm, sed & ense præcingi solitos esse eos, qui equestri dignitate à Principibus ornabantur. Ita siquidem in pervetustis Austriæ annalibus à Lazio citatis est legere: „ Anno 1104. Leopoldus, Marchio Sanctus, gladio accinctus est. Anno 1180. Ottacher ex Marchione Styriensi Ducis nomen adeptus est eo anno, quo & gladio accinctus est. Anno 1225. Fridericus Dux Austriæ & Styriæ consecrationis ensis dignitate Viennæ sublimatur. „ Rursus ad annum 1245. sic habent Annales iidem: „ Fridericus Dux Austriæ auro plenus & argento in festo S. Georgii 140. juvenes de terra sua nobiles apud Viennam honorificè donavit gla-

„ dio & cingulo militari. „ Quod etiam ex Arnaldi Lubecensis *Chron. l. 3. c. 9.* colligitur, qui à Friderico Oenobarbo Henricum filium, Cæsarem & successorem destinatum in magna Principum frequentia militaribus auctum insignibus scribit his verbis : „ Fridericus Imperator (erat is I. hujus nominis) edixit curiam, „ ut filium suum, Henricum Regem, militem declararet, & gladium militiæ su- „ per femur ejus potentissimum accingeret. „ Ita auctor citatus, cui assenti- tur Stero in *Chron. ad an. 1184.*

Manavitque exemplum idem ad Hungaros, ut à Geysa eorum Rege usu probatum est, qui hunc Ordinem à dignitate sua haudquaquam alienum existi- mavit; & quo tempore, ad inferendum Austriæ bellum, in castris is erat, jamque cum hoste (Friderico I. Cæsare) descensurus erat in pugnam, boni auspicii cau- sâ, accingi prius in militem voluit, uti vir gravissimus Otto Frisingensis in hæc ver- ba testatur : „ Rex (de Geysa loquitur) in prædicto campo (scilicet ad Leitam fluvium, qui Hungariam nunc ab Austria dividit), „ ad quandam ligneam Ec- „ clesiam accedit, ibique ab Episcopis; nam eousque in puerilibus annis posi- „ tus, nondum militem induerat, acceptâ sacerdotali benedictione ad hoc in- „ stitutâ, armis accingitur. „ Ita Otto Frising. *l. 1. de rebus à Frid. I. Cæsare gestis. cap. 32.*

His adde Conradum Friderici II. Imperatoris filium, cujus de hac Equestri solemnitate epistolam ad Panormitanos *Petrus de Vineâ* refert; ea sic habet: „ Licet ex generositate sanguinis, qua nos à primis componentibus natura dota- „ vit, & ex Dignitatis Officio, quæ duorum regnorum nos in folio gratiâ Di- „ vinâ præfecit, nobis militaris honoris auspicia non deessent; quia tamen mi- „ litariæ cingulum, quod reverenda sancivit antiquitas, nondum Serenitas nostra „ susceperat, die præsentis mensis Augusti cum solemnitate tyrocinii latus no- „ strum elegimus decorandum. „ *Petr. de Vineâ l. 3. epist. 20.*

Et quoniam de solemnitate tyrocinii hæc mentio incidit, haud abs re fa- cturum me arbitror, si quæ ea tyrocinii solemnitas fuerit, quidve in ea observa- tum à Candidatis sit, paucis hæc ego retulero. Primum itaque Francis, qui (ut ex Salica lege constat) formulas ac ceremonias varias in rebus plurimis observa- re sunt soliti, consuetudo hæc extitit: ut, qui Equestrem esset recipiendus in Or- dinem, ei, præter alia quædam, & diu prius vigilandum in armis foret, & corpus balneis diligenter lavandum; quo docebant: eos qui Ordinem hunc suscipi- unt, corde animoque mundo, ac honestis conditionibus venire in numerum militum oportere, ac virtutis causâ nullos labores, molestias, vigiliâsque refu- gere; prudentiâ in sermone ac operibus uti; imprimis verò fidem veritatemque colere debere. Inter Anglos, paulò ante Normannorum in Angliam adventum, mos sanctior *Ignulpbo*, qui tum vixit, & à Franc. Mennenio in *delic. Equest. tit. 1. pag. 11.* adducitur, teste obtinuit, is sic habet: „ Qui militiæ legitimæ conse- „ crandus esset: vespere præcedente ad Episcopum, Abbatem, Monachum vel „ Sacerdotem contritus de peccatis confessionem faceret; & absolutus, oratio- „ nibus deditus in Ecclesia pernoctaret; in crastinum rem sacram auditorus „ gladios super altare offerret; & post Evangelium sacerdos benedictum gla- „ dium militis collo cum benedictione imposeret; & communicatus sacris Chri- „ sti mysteriis demum legitimus miles permaneret. „ Tenuitque etiam sub Normannis aliquamdiu consuetudo hæc, teste, apud eundem Mennenium, *Jo- anne Salisburiensi in suo Politicratico*, cujus ea sunt verba: „ Inolevit consuetu- „ do solemnitas, ut eâ ipsâ die, qua quisque militari cingulo decoratur, Eccle- „ siam solemniter adeat, gladioque super altare posito & oblato, quasi celebri „ professione factâ, se ipsum obsequio altaris devoteat, & gladii, id est, officii „ sui,

„fui, jugem Domino spondeat famulatum. „ Adde *Petrum Blesensem epist.* 94.  
 „Hodie (ait ille) tyrones enses suos recipiunt de altari, ut profiteantur se filios  
 „Ecclesiæ, atque ad honorem Sacerdotii, ad tuitionem pauperum, ad vindi-  
 „ctam malefactorum & patriæ liberationem gladium accepisse. „ E quibus testi-  
 „moniis abundè liquet, & animos à peccatis expiari, & noctem in orationibus  
 „ac vigiliis agi, & militare ferrum in ara Deo offerri ab iis consuevisse, qui mi-  
 „litari baltheo præcingi, solemnique ritu adscribi in Equestrem Ordinem vo-  
 „luissent.

Et verò meminit de his vigiliis teste suprâ citato *Mennenio Matthæus Florilegus*: Eduardi I. Angliæ Regis, patris sui, mandato filium Walliæ Princi-  
 pem cum præcellis, ut ait ille, tyronibus vigilias suas in Ecclesia Westmonaste-  
 riensi egisse. Cui simile exemplum proferunt *Hieron. Curita & Blanca* apud  
 eundem *Mennenium*, de Ferdinando Joannis I. filio, qui pridie suæ in Arrago-  
 niæ Regem coronationis, factâ pervigilatione in Cæsar-Augustana Ecclesia ma-  
 jori, à Duce Gandiæ baltheo militari accinctus est. Vide de hoc ritu *Besol-  
 dum in Thes. pract. part. 2. fol. 250.*

Cæterùm Reges hæc Equitum creandorum solemnia singulari semper ma-  
 gnificentiâ instituebant; exquisitissimoque ipsi cultu ornatuque insignes in fre-  
 quentissima procerum corona, deducuntibus candidatum purpuratis aulæ prin-  
 cipibus, dignitatem militarem Equitis conferebant; id quod *Schurzfleischius* *iii.*  
*58. §. 6.* sequentibus ex historia minori *Matthæi Parisiensis* desumptis verbis  
 confirmat: „ Dominus Rex (loquitur ibi Parisiensis de Henrico III. Anglorum  
 Rege), veste deauratâ, factâ de pretiosissimo Baldekino (panno Babylonico) &  
 „ coronulâ aureâ, quæ vulgariter Girlanda dicitur, redimitus sedens gloriosè in  
 „ folio regio jussit advocari fratrem suum uterinum (Guilielmum) cum suis  
 „ sodalibus quàm plurimis, qui cum eo statim fuerant, arma, prout decuit, fasti-  
 „ giosè suscepturi. Ipsùmque Dominus Rex cum aliis commilitonibus baltheo  
 „ militari gaudenter insignivit Anno 1247.

Verùm non eadem semper & ubique creandorum Equitum ratio extitit.  
 Meminit enim *Joannes Becanus* Joannis Trajectensis Episcopi & Guilielmi Pa-  
 latini Comitiss Hollandiæ Historicus, quem *Schurzfleischius & Franc. Mennenius*  
*locis saepe citatis* adducunt: Equestrem dignitatem infracto colapho, aut grandi  
 ictu in collum tyronis impacto, conferri solitam. Eam in rem ceremonias, quæ  
 adhibitæ tum fuere, cum idem Guilielmus Hollandiæ Comes, in Regem Roma-  
 norum electus, more aliorum Christianorum Imperatorum miles (id est, Eques)  
 consecraretur, in hunc modum recenset *Author Magni Chronici Belgici pag. 244.*  
 apud *Pistorium inter rer. Germ. veteres Scriptores Sex.* „ Præparatis in Ecclesia  
 „ Coloniensi omnibus, post Evangelium solemnibus Missæ, prædictus Wilhelmus  
 „ armiger coram Cardinale productus est, per Regem Bohemiæ, dicentem in  
 „ hunc modum: Vestræ Reverentiæ, pater almiflue, præsentamus hunc electum  
 „ armigerum, devotissimè supplicantes, ut vestra Paternitas votivam ejus pro-  
 „ fessionem suscipiat, quo militari nostro Collegio dignè adscribi queat. Do-  
 „ minus autem Cardinalis, in pontificalibus assistens ornamentis, eidem armige-  
 „ ro dixit; secundùm etymologiam ejusdem nominis, quod est miles, oportet  
 „ unumquemque, militare volentem, esse magnanimum, ingenuum, largi-  
 „ fluum, egregium, & strenuum. Magnanimum quidem in adversitate; inge-  
 „ nuum in consanguinitate; largifluum in honestate; egregium in curialitate; &  
 „ strenuum in virili probitate. Sed antequam votum tuæ professionis facias,  
 „ cum matura deliberatione jugum regulæ prius audias. Ista itaque regula  
 „ est militaris ordinis, imprimis, cum devota recordatione Dominicæ passionis,

„ Missam quotidie audire : pro fide Catholica corpus audacter exponere : san-  
 „ ctam Ecclesiam, cum Ministris ejus, à quibuscunque grassatoribus liberare :  
 „ viduas, pupillos, ac orphanos in eorum necessitate protegere : injusta bella  
 „ vitare : iniqua stipendia renuere : pro liberatione cujuslibet innocentum duel-  
 „ lum inire : tyrocinia nonnisi causâ militaris exercitii frequentare : Imperatori  
 „ Romanorum, seu ejus Patricio, reverenter in temporalibus obedire : Rem-  
 „ publicam illibatam in vigore suo permittere : bona feudalia regni vel Imperii  
 „ nequaquam alienare : ac irreprehensibiliter apud Deum & homines in hoc  
 „ mundo vivere. Hæc statuta militaris regulæ, si devotè custodieris, & pro  
 „ virili diligenter adimpleveris, scias, temporalem te honorem in terris, & post  
 „ hanc vitam, æternam in cœlis mereri. Quibus expletis, Dominus Cardina-  
 „ lis conjunctas manus ejusdem tyronis clausit in missali, supra lectum Evan-  
 „ gelium, ita dicens : Vis ergo militarem ordinem in nomine Domini devotè  
 „ suscipere, & regulam tibi verbotenus explicatam, quantum potes, perficere?  
 „ Cui respondit armiger : volo. Et tum Dominus Cardinalis subsequenter pro-  
 „ fessionem armigero dedit, quam idem armiger palàm omnibus, in hunc mo-  
 „ dum legit : Ego Wilhelmus Comes Hollandiæ, militiæ Princeps, Sacrique  
 „ Imperii Vasallus liber, jurejurando profiteor regulæ militaris observantiam in  
 „ præsentia Domini Petri ad velum aureum, Diaconi Cardinalis & Apostolicæ  
 „ Sedis legati, per hoc sacrosanctum Evangelium, quod manu tango. Cui Car-  
 „ dinalis : hæc devota professio peccatorum tuorum sit vera remissio, Amen.  
 „ Istis itaque dictis, Rex Bohemiæ ictum impexit in collum tyronis ita dicens :  
 „ ad honorem Dei omnipotentis te militem ordino, ac in nostrum Collegium  
 „ gratanter accipio ; sed memento, quoniam Salvator mundi coràm Anna Pon-  
 „ tifice pro te colaphisatus, & illusus ; coram Pilato Præsidente flagellis cæsus,  
 „ ac spinis coronatus ; coram Herode Rege, chlamyde vestitus & derisus ; &  
 „ coram omni populo nudus & vulneratus in cruce suspensus est : cujus oppro-  
 „ bria meminisse te suadeo, cujus crucem acceptare te consulo, cujus etiam  
 „ mortem ulcisci te moneo. Quibus ita solemniter adimpletis novus tyro  
 „ post dictam missam, cum stridentibus buccinis, perstreptibus tympanis, &  
 „ tinnientibus cymbalis, contra filium Regis Bohemiæ tribus vicibus concurrit  
 „ in hastiludio, & exinde cum gladiis enitentibus dimicationis tyrocinium fe-  
 „ cit, celebravitque magnificis expensis triduanam curiam, ac donis largifluis  
 „ cunctis magnatibus suam manifestavit honorificentiam. „ Hucusque præfa-  
 „ tus author, cujus item meminit *Goldastus tom. 3. constit. Imper. pag. 400.* Utì vi-  
 „ dere est apud *Limnæum tom. 2. Jur. publ. Imper. l. 6. c. 2.* In quo & usitatum eo  
 „ tempore creandorum Equitum ritum & religiosam sinceramque majorum pie-  
 „ tatem videre est. Et hunc usum *colaphi* apud veteres Gallos, Germanos, &  
 „ Bohemos viguisse testis est *Höping in suo de Insign. Tract. c. 2. n. 542.*

His non paulò commodior alter, quique hodie dum ex parte viget, Eque-  
 stris honoris conferendi usus invaluit : ut repetito ter, in humeros Candidati,  
 ensis ictu, aureisque calcaribus pedi, aut alteri tantum, aut utrique appositis, mi-  
 litare decus conferretur. Cujus rei exemplum adducit *Tilius in rebus suis galli-  
 cis*, & ex eo *Mennen.* narratque Sigismundum Cæsarem anno 1415. in Martio  
 parlamentum habuisse Parisiis, & liti inter Dominum quendam Pestellanum &  
 Signellum, de Officio Seneschalli Belcariensis exortæ, præfuisse. Cùmque ex  
 his Signellus multum Cæsari commendatus fuisset, audirétque eidem ab ad-  
 versario objici : Signellum Equitem non esse ; eum à Cæsare, ut ne hac parte  
 æmulo inferior videretur, adesse coràm jussu cum dicto : sui juris esse, ut fa-  
 ciat Equitem, arreptoque unius è suis, qui circumstabant, Nobilibus, gladio  
 proci-



procidentis in genua Signelli dorfum ter percussisse; ac deinde ademptum sibi met ex aureis calcaribus unum illi induisse; ac postremò Zonam accinxisse, è qua magnus, pro gladio, culter dependebat. Ubi vides & trinæ in dorfum percussiois, & aureorum calcarium mentionem fieri. Et verò ex horum præsertim aureorum calcarium gestandorum jure, Equitibus per hujusmodi creationem concessò, *aurati Equites* dici capere, utpote qui soli, ut testatur *Claudius Fauchet de Orig. Equitum c. 1. pag. 14.* jus olim habuere calcaria inaurata ferendi, ceu notam & indicium dignitatis Equestris. Quamquam & hic calcarium usus intermissus subinde est; ubi hæc, sinè omni discrimine, passim gestari ab ipsis etiam sceminis, si quando equum iis inscendere placuisset, capere. Itaque majoris compendii ergo sola dehinc trina in humeros percussio stricto ense peragi in hujusmodi solemnibus vel per ipsos Imperatores, aut Reges, vel per eos, quibus id ipsi commisissent, viros præcipuos caput. Id quod *Knipschilt Tract. Polit. Hist. Jur. l. 1. fol. 29. n. 75.* testatur, additque Mennenius in Gallia titulum *Messire*, in Anglia *Sir* simul cum ipsa Equitis dignitate conferri.

Atque hoc ritu Carolum V. olim Bononiæ in templo S. Dominici; atque etiam Aquisgrani, Belgarum & Germanorum Clarissimos prægrandi Caroli Magni ense, à multo vetustatis situ æruginoso, Equites creasse, testis est *Höping fol. 105. n. 535.* Rudolphus item Imperator adstantibus Regibus Bohemiæ, Hungariæ, & Poloniæ (quibus singulis enses tradi, Equitum inaugurationi celebrandæ, curaverat) ducentos & amplius Equites creasse eo ritu, à Cuspiniano traditur: ut una manu tyronum humeros præfati Principes leviter ense ferirent, alterâ verò eisdem, humo se attollentes, perbenignè exciperent. Solemnem autem verborum formulam in ejusmodi creatione usurpari solitam hanc esse, aut huic similem, Mennenius refert: ut invocato Divino Nomine, Divisque Regnorum Tutelaribus, stricto ense tyrones leviter in humerum sinistrum feriant cum dicto: *Sis Eques in nomine Domini, & Surge.* *Höping de insign. Tract. c. 2. n. 536.* à qua haud longè abludit formula hodie adhiberi ab Augustissimis Cæsaribus solita, dum cæteris cerimoniis hæc verba subjungunt: *Efficiat te DEUS Equitem bonum & honorabilem in honorem Domini & Sancti Andreae aut S. Georgii,* ut adducenda sequentibus paginis exempla docebunt.

### §. III.

*Quæ Equestres Nobilium virorum Ordines instituendi causæ extiterint, & quo tempore varii ex his Ordines conditi sint?*

**N**ec verò quemquam ad Equestris Ordinis dignitatem admitti fas erat, qui nobili non esset genere ortus; nam, ut *Moreau, author Gallus à Limnao Tom. 2. Jur. Publ. l. 6. c. 2.* citatus ait: „Principalis qualitas requisita in eo, qui „Eques fieri cupit, est nobilem esse nomine juxta ac gentilitiis insignibus, atque insuper sinè reprehensione; nam si (ut ait ille) homo plebeus obtineret „dignitatem Equestris per subreptionem; degradaretur cum ignominia, & „decuterentur illi calcaria supra fornacem. „Atque hanc ipsam ob causam ait recusatam à quodam milite oblatam sibi ab Imperatore Barbarossa dignitatem Equestris, quod diceret, se ignobili esse loco prognatum. Addit *Claudius Fauchet de Origine Eq. c. 1. pag. 13. & 14.* nobilitatem hanc ex parte patris juxta ac matris requiri. Quinimò ex *Protocollo Electionis Regis Maximiliani*, quod extat apud *Goldastum in Politischen Reichs-Sändlen pag. 10. tit. 5.* colligitur: neminem creati Equitem ab Imperatoribus Romanis potuisse, qui nobilis à quatuor paternis æquè ac maternis avis non esset. Atque hæc, ut opinor, causa

extitit, cur in legibus torneamentorum Henrici I. Cæsaris cautum sit; ne quis, qui à parentibus nobilibus prognatus non sit; quique suam nobilitatem à quatuor avorum natalibus docere nequeat, ad Equestres hos ludos admittatur; in quibus & virium suarum periculum faciebat nobilitas, & ad ampliorem militaris fortitudinis gloriam comparandam se exercebat; ut refert *Franc. Modius in Pandect. triumphal. tom. 2. l. 1. & Knipschilt, in suo tract. Polit. l. 1. c. 8. n. 52. Petr. Triz. de Nobilit. concl. 20.* Quæ res cum observata ab Imperatore Sigismundo Romæ in creatione Equitum non fuisset; Equites illi, Romæ post ejusdem Cæsaris coronationem creati, in torneamento Norimbergæ anno 1433. admissi non sunt, ut ex Andr. Ratisbonensi in Chron. Bav. refert *Freher. ad Petr. de Andlo de Imper. Rom. l. 1. c. 6. fol. 183. & ex hoc Knipschilt loc. cit.*

At cum progressu temporis alii subinde atque alii nec avitâ stirpe nec militari gloriâ clari solo gratiæ opumve intuitu passim magnifico illo atque uni antehac virtuti meritisque insignibus tribui soluto Auratorum Equitum titulo insigniri cœpissent, ut de Gallis *Tholosan. de Repub. l. 3.* de Anglis *Raimundus Mantaneriis*, de aliis Authores alii scribunt. Atque ita quanto magis indies augebatur Equitum numerus, tantò magis is honor vilesceret; aliam inire rationem ornandæ virtutis meritorumque insignium, à præcipua præsertim nobilitate in rempublicam profectorum, Magni Principes Regesque capere; Sodalitiæque & Societates præclaro quopiam decoroque insigni distinctas condidere; in quas, utpote certo personarum illustrium numero circumscriptas, aditus nemini, præterquam viris à stirpe nobilissimis, optimæque de republica, deque Principe meritis pateret. Ejusmodi fuere:

Ordo Equitum S. Salvatoris in Arragonia, ab Alfonso Rege Navarræ, Arragoniæ, Legionis, Castellæ, & Toleti anno 1118. conditus teste *Franc. Mennen. in Delic. Equestr. pag. 85.*

Ordo Equitum S. Jacobi à Florentio Comite Hollandiæ, in eadem Hollandia 1290. erectus. Vide *Habert. Miræ. orig. Ord. Equestr. l. 2. c. 13.*

Ordo Equitum Annunciationis Angelicæ in Sabaudia, ab Amadeo IV. an. 1310. institutus. Vide eundem *l. 2. c. 4.*

Ordo Equitum S. Georgii (quem vulgò Garterii nuncupant) in Anglia ab Eduardo III. fundatus anno 1350. aut 1344. vide eundem. *c. 3.*

Ordo Equitum S. Stephani, cujus in Etruria author fuit Cosmus Medices Florentiæ & Senarum Dux an. 1351. vide *Fr. Mennen. loc. cit. pag. 185.*

Ordo Equitum Stellæ, qui ortum suum in Galliis debet Joanni Valesio Galliæ Regi 1352. *Coronell. in Ord. Equestr. n. 110.*

Ordo Equitum S. Antonii apud Hannonios, quem inchoavit Albertus Bavarus 1382. *Idem n. 7.*

Ordo Equitum Columbæ à Joanne I. Rege Castellæ an. 1390. cæptus. *Gryphus in sacr. & profan. Ord. n. 66.*

Ordo Equitum Argonautarum Institutore Carolo III. Rege Neapolis an. 1383. *Gryph. in sacr. & profan. Ord. n. 23.*

Ordo Equitum Histricis erectus à Ludovico Duce Aurelianensi an. 1393. *Idem n. 29.*

Ordo Equitum Elephantum in Dania circa annum 1400. *Idem n. 46.*

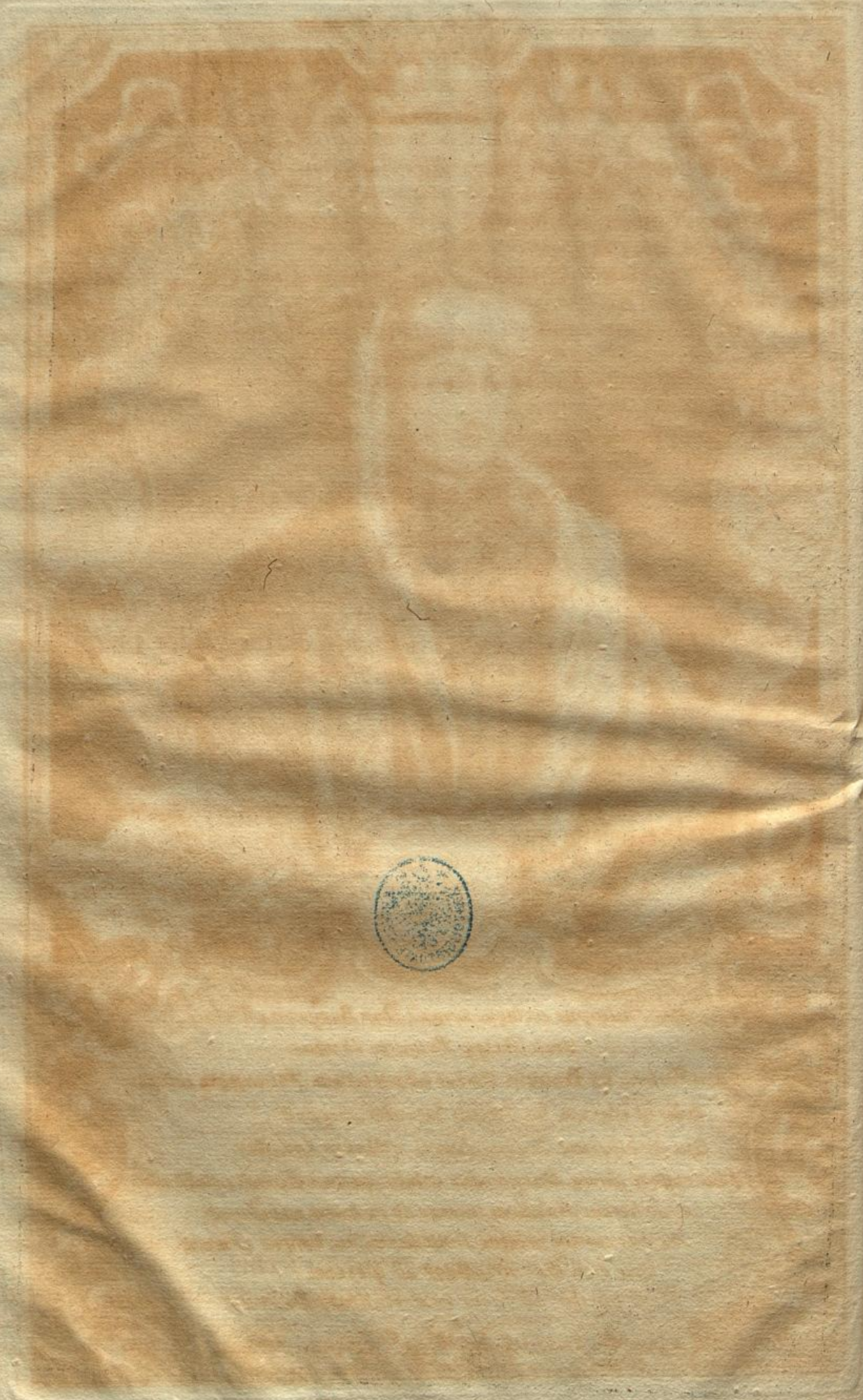
Ordo Equitum Lillii apud Arragonios à Ferdinando Arragonio an. 1403.

Ordo Equitum Squamæ Authore Joanne II. Castiliæ Rege an. 1420. *Coron. loc. cit. n. 102.*

Ordo Equitum aurei Velleris à Philippo Bono Duce Burgundiæ an. 1430. *Jul. Chifflet. in Brev. Histor. hujus Ord.*



Hic Philippus est hujus nominis Dux Burgundia Tertius,  
 Uniti Belgij Princeps Primus:  
 Quem Fortuna ut Bonum Virtus ut invictum Principem coluit,  
 Orbis ut alterum Sæculi Jasonem suspexit.  
 Qui Nobilissimi Ordinis Aurei velleris Conditor,  
 Illud majori gloria Burgundia intulit, quam è Colchide extulit alter.  
 Ac ut heroes Nobilium animos ad Virtutem accenderet,  
 Aureas eorum pectori Scintillas in suo torque admovit.  
 Quæ dum illos inflamant ad gloriam,  
 Hunc pariter ad famæ immortalitate illustrant.



Ordo Equitum Spicæ à Francisco I. Britanniae Armoricae Duce an. circit. 1450. *Coronell. loc. cit. n. 104.*

Ordo Equitum S. Michaëlis in Gallia à Ludovico XI. an. 1469. *Bussier. l. 13. hist. Franc.*

Ordo Equitum Crucis Burgundicae in Regno Tunetano Institutore Carolo V. Cæsare. *Gryph. loc. cit. n. 48.*

Ordo Equitum S. Spiritus ab Henrico III. Rege Franciæ conditus anno 1579. *Gryph. loc. cit. n. 49.*

Ordo Equitum S. Andreae in Moscovia authore Czaaro Petro Alexiewitz an. 1698. *Idem n. 65.*

Ordo Equitum Aquilæ nigræ in Prussia institutus à Friderico Rege 1701. *Idem n. 66.*

Ordo Equitum Aquilæ Albæ in Polonia erectus à Rege Augusto 1705. *Idem n. 68.*

E quibus unum ego mihi, ut reliquorum Ordinum omnium longè præcipuum, ita prolixiori calamo & cognitione pleniori dignissimum Aurei Velleris Equitum Ordinem describendum his, quæ sequuntur, paginis sumpsi.

## C A P U T II.

*Quis celeberrimi Ordinis Aurei Velleris Author extiterit, quod tempus institutionis, ac locus; & unde Aurei Velleris Equitum appellatio sit desumpta?*

### §. I.

*De Authore, tempore & loco instituti hujus Ordinis.*

**Q**UOD in aliis passim argumentis historiam temporum, à memoriâ nostrâ paulò remotiorum, spectantibus accidit; ut perrarò ita inter se omnes concordent Scriptorum sententiæ, ut non aliqua inter eos reperiatur opinionum dissensio; id in præsentis quoque materia evenire aliqua ratione videmus. Ut enim extra omnem controversiam argumentis certissimis constet, Philippum III. Burgundiæ Ducem, qui ab insigni benignitate (a) cognomentum *Boni* obtinuit, hunc amplissimum Aurei Velleris Ordinem instituisse; non desunt tamen, qui hujus tam nobilis institutionis honorem in Philippi Patrem transferre nitantur. Certè enim Albinus in Chronico suo *Misnensi tit. 18. pag. 464.* ut à *Limnæo* citatur, & cum eo *Joannes Carion* itidem in *Chron. fol. 1198.* Joannem Nivernensem Caroli VI. Galliarum Regis patruelem, eundemque Burgundiæ Ducem Ordinis hujus Authorem constituit; eumque, litro à *Jacobo Mytilenarum* Principe perfoluto, è turcica *Bajazetis* captivitate libertati redditum, ubi in patriam revertisset, hanc societatem erexisse ait: quæ ignavios calybes silicésque ex auro in torquem efformatos gestaret; additque aureum illi vellus appendisse in perpetuam suæ in regione *Colchidis*, unde *Jasonem* id olim rapuisse ferunt, captivitatis exactæ memoriam. Et quoniam in eadem *Colchidis* regione *S. Andreas* Apostolus Christianæ olim fidei doctrinam disseminasset; eâ de causâ ita inter se in prædicto torque præfatos calybes junxisse hunc asserit, ut iidem formam *Andreanæ Crucis* referrent; memorem adhuc eundem fuisse *vaticinii*, quo ab *Astrologo* quodam audierit: „ Eum Principem de turcis relaturum victoriam, qui ignem gestasset in pectore. „ Par quoque est